

Lausunto

19.05.2021

Asia: VN/9806/2021

Taiteen edistämiskeskusta koskeva arviointi

1. Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävää, tulevaisuuden visioita ja strategista asemointia tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteilijoista suuri osa on nykyisin korkeasti koulutettuja ammattilaisia. Taiken palvelut erityisesti taiteen ammattilaisille ja taiteen elinkeinotoimintaan liittyen ovat Espoon näkökulmasta sellaisia tehtäviä, joiden ympärille Taiteen edistämiskeskuksen (Taike) perustehtävien tulisi rakentua tulevaisuudessa. Taikelta saatavissa palveluissa ammattitaiteeseen liittyen edellytetään yhä syvempää asiantuntijuutta ja taidealan kehityssuunnista kokonaisnäkemyä. Kaupungeissa ja kunnissa on itsellään paras asiantuntijuus ja kokonaisnäkemys paikallisesta taidetoiminnasta ja kulttuuripalveluista, sen erityispiirteistä, painopistealueista ja kehittämiskohteista.

Vos-rahoitettujen taidelaitosten ja kaupunkien työnjako ja yhteistyö sujuu nykymuotoisesti hyvin, tähän suuntaan Taiteen edistämiskeskuksen tehtäviä ei ole tarkoituksenmukaista lisätä.

Toiminnan kehittämistä olisi hyvä suunnata taiteen edunvalvonnasta yhä enemmän kohti taiteen ammattilaisuuden edistämisen tavoitteita. Taikella tulee olla yhä enemmän taidealan kokonaisuuden, sen ekosysteemien rakentumisen tuntemusta, kokonaisnäkemyä kaikista niistä tekijöistä, joista suomalainen taide rakentuu ja millaisia yhteistyöpaikkoja voi löytyä.

Taiteen edistämiskeskukselle on kehittynyt osaamista taiteen erityispalveluista, jotka liittyvät kaikkien kaupunkien taidepalvelujen kehittämiseen. Julkisen taiteen asiantuntijapalvelut ja

kulttuurihyvinvoinnin palvelut ovat erityisesti sellaisia kokonaisuuksia, joissa tarvitaan uutta luovaa taiteen asiantuntijanäkemyistä valtakunnallisesti.

2. Taiteen edistämiskeskuksen ohjauksen ja strategisen johtamisen tueksi tulee perustaa erillinen hallitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Johdon lisäksi tarvitaan myös hallitus, jolle kuuluu laaja-alainen kulttuuripoliittiseen keskusteluun osallistuminen ja aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Taiteen toimijoiden ammattimaistuminen haastaa myös Taiken johdon toimimaan kulttuuripoliittisen keskustelun ja vaikuttamisen keskiössä.

3. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Taiteen edistämiskeskuksen välistä tulosohjausta tulee terävöittää

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Toiminnan tuloksellisuuden vahvistamiseksi tarvitaan johdon tueksi erillinen hallitus, jolle Taike on toiminastaan suoraan tilivelvollinen. On tärkeää, että Taiteen edistämiskeskuksen perustehtävä, siltä osin kuin hallitusohjelmissa olevat tavoitteet kohdistuvat siihen, luo lähtökohdan ja perustan opetus- ja kulttuuriministeriön tulosohjaukselle. Taiken ja kaupunkien sekä kuntien oma lakisääteinen taide- ja kulttuuritoiminta toteuttaa opetus- ja kulttuuriministeriön kansallisia kulttuuripolitiikan strategisia linjauksia ja tavoitteita. Näiden linjausten ja tavoitteiden ei tule olla päällekkäisiä tai keskenään ristiriidassa. Kuntien kulttuuritoimintaa ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta vuodelta 2019 ja se asettaa tälle toiminnalle linjaukset ja tavoitteet.

4. Taiteen edistämiskeskuksen itsenäistä asemaa tulee vahvistaa ministeriön tavoiteohjelmissa määritellyn delegointiperiaatteen mukaisesti

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

5. Taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Toimikuntalaitoksen sijaan Taikella tulisi olla nykyistä kokoavampi, ammattimaisempi ymmärrys taiteen valtakunnallisesta edistämisestä ja sen painopisteistä. Taiteen edistämiskeskuksessa kentän asiantuntijuus tulisi näkyä uusissa johtamisen rakenteissa kuten esimerkiksi hallitustyöskentelyssä. Taidetoimikuntien sijaan esitetty monialainen yksi taidetoimikunta vastaisi paremmin nykyiseen tarpeeseen, jossa eri taidealojen asiantuntijat eivät työskentele erillisesti vaan edustavat jaettua taiteen ammattimaista ymmärrystä. Taiteen asiantuntijapooli voisi olla toimivin ratkaisu edistää yhden yhtenäisen taidetoimikunnan toimijuutta ja samaan aikaan edistää taidealan moninaisuuden vahvistamista jatkossakin.

Espoon näkökulmasta valtakunnallisessa, alueellisessa taiteen edistämisessä tulisi hyvin tarkkaan valita muutama painopiste, jotka sisältyvät Taiken perustoimintaan. Taiken alueellisen toiminnan pääpaino ei tulisi olla rahanjakotoiminnassa, vaan yhä enemmän painottua valtakunnallisesti jaetun asiantuntijuuden ja taiteilijuuden edistämisessä.

6. Taiteen edistämisen alueellista toimintaa tulee vahvistaa ja toiminnot tulee organisoida uudelleen

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Ammattitaiteilijoista yli 60 % asuu pääkaupunkiseudulla. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi emme näe keskeisenä tavoitteena vahvistaa nykyisenkaltaista alueellista toimintaa. Koronavuoden oppeja on ollut digitaalisten palvelujen ja toiminnan kehittyminen, Taiken toiminnassa digitaalisuutta tulisi vahvistaa edelleen ja huomioida sen tuomat mahdollisuudet toimintojen organisoinnissa. Paikkariippumaton asiantuntija- ja neuvontatyö olisi enemmän resurssointia sisältöihin ja vähemmän pelkoa siitä, että alueet saisivat epätasa-arvoista palvelua.

Taiken rooli valtion taiteen tekemiseen ja elinkeinotoimena kohdistuvien eri virastojen yhteistyön rakentajana ja tiedonkulun edistäjänä olisi sille luonteva. Esimerkiksi Veroviraston tai Migrin yhteistyön osalta Taike voisi edistää ymmärrystä taiteen ammattilaisuuden erityispiirteistä ja huolehtia ammattitaiteilijoiden tarvitsemasta erityisestä neuvontatyöstä. Erillään toimivien valtion virastojen yhteistyön rakentaminen olisi tärkeää ja resurssiviisasta toimintaa. Kunnissa ei ole resursseja auttaa esimerkiksi taiteilijoita ulkoisen rahoituksen neuvonnassa, valtakunnallisesti tasalaatuisen neuvontatyön varmistamiseksi Taikella olisi luonteva rooli toimia tässä asiantuntijana.

7. Taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa. Uudistuksen tueksi tulisi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta.

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Vapaan kentän taiteen toimijoista suurin osa asuu pääkaupunkiseudulla. Ammattitaiteilijoiden työn ja toimeentulon edistäminen olisi luontevasti Taiken rahoituksen pääkehittämiskohde pääkaupunkiseudulla, esillä ollut ajatus pidempien apurahojen myöntämisestä palkkamuotoisena on ehdottomasti jatkokehitettävä suunta.

Taiteen julkisen rahoituksen työnjaossa tulee huolellisesti tutkia, mikä rahoituksesta on valtion ja mikä kaupunkien osuutta. Etenkin suurimmat kaupungit ovat nykyisellään merkittäviä taiteen rahoittajia, ja niillä on strategiaperustainen tahtotila tukea luovia aloja sekä ammattitaiteen toimijoita myös jatkossa. Taiteen rahoitusmallissa valtion rahoituksen tulee kohdentua myös suoraan kaupunkeihin, joissa on paras asiantuntijuus paikallisista taiteen vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Taiteen rahoitusmalliin esitettävät uudistukset tulee rajata tässä Taiteen edistämiskeskukselle nyt osoitettuihin määrärahoihin kohdistuen, ei koko taiteen ja kulttuurin julkiseen rahoitukseen. Taiken rahoituksen jatkuvuutta ja vaihtoehtoja tulee selvittää osana valmistelua, joka koskee rahapelitoimintaan liittyvien muutosten kokonaisuutta.

8. Taiteen edistämiskeskuksen toiminnan kansainvälisyyttä tulee vahvistaa

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Taiteen edistämiskeskuksen kansainvälisen toiminnan vahvistamisen osalta on hyvä ja resurssiviisasta toimia yhteistyössä jo olemassa olevien kulttuurivientitoimijoiden ja tiedotuskeskusten kanssa. Taikelle kansainvälisen toiminnan vahvistaminen ei ole Espoon näkökulmasta ensisijainen perustehtävä. Suurimmat kaupungit ovat itse aktiivisia kansainvälisessä toiminnassa, ja niille on arkipäivää toimia myös taiteen kansainvälisissä verkostoissa. Espoon näkökulmasta Taiteen edistämiskeskukselle ammattitaiteilijoiden kansainvälisen toimijuuden ja monipuolisten verkostojen vahvistaminen on hyvä kehittämistavoite, yhdessä jo olemassa olevien toimijoiden kanssa.

Taiteen edistämiskeskuksen uudistamisen vaihtoehdot

**Raportissa on esitetty uudistamisen vaihtoehtoiksi kolme kehittämismallia (s. 149-152).
Mikä esitetyistä kehittämismalleista olisi mielestänne sopivin.**

Keskitetty ja ketterä taiteen palveluvirasto

Perustele valintasi

-

Kasvi Tiina
Espoon kaupunki - Kulttuurin tulossyksikkö